

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 Kasım 1989 tarihinde yayınlanan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Türkiye 14 Eylül 1990 tarihinde imza atmış ancak bu sözleşmenin gereğini hala yerine getirmemektedir. Türkiye’de yaşayan çocukların maruz kaldığı hak ihlallerinin araştırılması ve çocuklar için olması gereken yaşam standartlarının hayata geçirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98. İçtüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1 Semra Güzel

Diyarbakır Milletvekili

Resmi şekilde çocuk haklarını savunan ilk bildiri Milletler Cemiyeti tarafından 1924 yılında Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi olarak hazırlanmış ve kabul edilmiştir. Bu bildiri daha sonra 20 Kasım 1959 tarihinde Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi olarak güncellenerek, 20 Kasım 1989 tarihinde daha geniş kapsamlı olan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile değiştirilmiştir. 2 Eylül 1990’da yürürlüğe giren sözleşme ile her 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaya başlanmıştır

Bu sözleşme 14 Eylül 1990 tarihinde Türkiye tarafından imzalanarak, 4058 sayılı yasayla onaylanmıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesi çocukların ruhsal ve fiziksel bütünlüğünü korumayı amaçlamakta ve sağlıklı kişisel gelişim için taraf devletlere önemli sorumluluklar yüklemektedir.

Ancak, Türkiye’de çocukların kanuni hakları çiğnenmekte ve çocuklar olması gereken yaşam standardının altında yaşamaktadır.

Çocuk hakları, bütün çocukların doğuştan sahip olduğu eğitim, sağlık, yaşama, barınma; fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürüye karşı korunma gibi haklarının hepsini birden tanımlamakta kullanılan evrensel bir kavramdır. Bu haklar Birleşmiş Milletler’in (BM) Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi’nde garanti altına alınmıştır. Sözleşmede nerede doğduklarına, kim olduklarına, cinsiyetlerine, dinlerine ya da sosyal kökenlerine bakılmaksızın bütün çocukların hakları tanımlanmaktadır. Fakat buna rağmen Türkiye’de çocuklara yönelik temel hakların ihlali oldukça yaygın durumdadır.

2015 yılından itibaren ilan edilen OHAL ile birlikte Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı illerde kolluk güçlerinin pervasızca kullandığı zırhlı araçların çarpması sonucu son iki yılda 10 dan fazla çocuk yaşamını yitirmiş ve 20’den fazla çocuk da yaralanmıştır. Çocuklara çarpan kolluk

güçleri herhangi bir ceza almamış ve başlatılan hukuki süreçlerde bir arpa boyu yol alınamamıştır.

Yine çocukların maruz kaldığı hak ihlallerinden biri de son derece kötü durumda olan cezaevi koşullarıdır. Adalet Bakanlığı istatistiklerine dayalı rakamlara göre, Türkiye’de 7 Nisan 2017 itibariyle 12-18 yaş aralığında 1715’i erkek, 63’ü kız olmak üzere 1778 tutuklu; 994’ü erkek, 28’i kız olmak üzere 1022 hükümlü, toplam 2 bin 800 çocuk mahpus bulunmaktadır. Haziran 2015 ile 2017 tarihleri arasında 133 çocuğun şikâyetine göre; 133 çocuğun 203 şikâyetinden, 111’i işkence ve kötü muamele ile ilgilidir. Adalet Bakanlığı’nın 2016 yılı verilerine göre 7 yaş ve altı toplam 668 çocuk cezaevinde anneleri ile birlikte kalmaktadır.

Öte taraftan, Türkiye’de çocuk işçiliği de oldukça yaygın durumdadır. 393 bin çocuk okul yerine işe gitmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu’nun raporuna göre Türkiye’de 6-18 yaş arasında ekonomik faaliyette bulunan 893 bin çocuğun yüzde 44’ü mevsimlik tarım işinde çalışmaktadır. Bu 393 bin çocuğun yarısı okula gitmeyip haftada 40 saatten fazla çalışıyor demektir. Bu çocukların eğitim, sağlık, ekonomik sömürüden korunma, uygun standartta yaşama ve oyun oynama hakları ihlal edilmektedir.

UNICEF raporuna göre ise Türkiye ilköğretim düzeyinde cinsiyet eşitliği kısmen sağlamasına rağmen ilköğretim sonrası eğitimde hala sağlayabilmiş değildir.

Ne öğrenci ne de işçi olan 15-19 yaş grubunda kızların oranı yüzde 28,2 iken, erkek çocuklarındaki bu oran yüzde 16,5. 15 yaşından küçük kız çocukları arasında raporlanan cinsel taciz oranı yüzde ise 9’dur.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması’na göre 20-24 yaş aralığındaki kadınların yüzde 15’i halen 18 yaşından önce evlendirildikleri ifade edilmektedir.

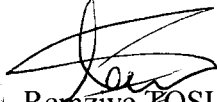
Türkiye’de yaşayan çoğu Suriyeli olmak üzere yaklaşık 3,9 milyon mültecinin yaklaşık 1,7 milyonu çocuklardan oluşmaktadır. 2018-2019 öğrenim yılı başlangıcında okula kayıtlı olan 616 bin çocuğa karşı, yaklaşık 430 bin çocuk hala okul dışındadır.

Oysa Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin 28. Maddesi ise şunu ifade ediyor: "Eğitim her çocuğun hakkıdır. Kız ve erkek çocuklar için fırsat eşitliği temelinde ücretsiz ve herkese açık olmalıdır."

TÜİK’in 2017 raporuna göre Türkiye’nin nüfusunun yüzde 28,3’ünü çocuklar oluşturuyor. Yani Türkiye nüfusunun 22 milyon 883 bin 288’ini çocuktur.

Dünyada çocuklar krizlerden ve savaşlardan yetişkinlere oranla en çok etkilenen ve en ağır yükü taşıyan kesim olmaya devam etmektedir. Eğitimleri, duygusal sağlıkları, hatta yaşamları bile risk altındadır. Bu nedenle Türkiye’de yaşayan çocukların maruz kaldığı yukarıda bahsi geçen hak ihlallerinin araştırılması ve ortadan kaldırılması Türkiye Büyük Millet Meclisinin sorumluluğu altındadır.

Garo PAYLAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Remziye POSUN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Dinyet Dikan TAŞDEMİR
HDP Ağrı Mu.

Kemal PEKÖZ
HDP Adana Mu.

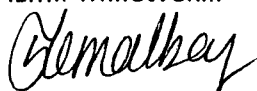

Oya ERSOY
HDP İstanbul Milletvekili

Erol KATIRCIOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Ali KENANOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Zeynel DZEN
HDP İstanbul Milletvekili

Ahmet ŞİK
HDP İstanbul Milletvekili

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
HDP İzmir Milletvekili

2 Sait DEDE
HDP Hakkari Milletvekili

3 Habip EKSİK
HDP Iğdır Milletvekili

Dilşat CANBAZ KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

5 Züleyha GÜLÜM
HDP İstanbul Milletvekili

6 Hakkı Saruhan OLUÇ
HDP İstanbul Milletvekili

7 Musa PİROĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

8 Murat ÇEPNİ
HDP İzmir Milletvekili

19
P Dender
Pero DUNDAR
HDP Mardin Milletvekili

20
Rıdvan TURAN
HDP Mersin Milletvekili

21
Mensur IŞIK
HDP Muş Milletvekili

22
Ebru GÜNAY
HDP Mardin Milletvekili

23
Şevin ÇOŞKUN
HDP Muş Milletvekili

24
Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
HDP Muş Milletvekili

25
Sıdık TAŞ
HDP Siirt Milletvekili

26
Nusrettin MAÇIN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

27
Ömer ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

28
Ayşe SÜRÜCÜ
HDP Şanlıurfa Milletvekili

29
Hüseyin KAÇMAZ
HDP Şırnak Milletvekili

30
Hasan ÖZGÜNEŞ
HDP Şırnak Milletvekili

31
Muazzez ORHAN
HDP Van Milletvekili

32
Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

33
Murat SARISAÇ
HDP Van Milletvekili

34
Tayip TEMEL
HDP Van Milletvekili